

Štatistický úrad Slovenskej republiky

**Vybrané indikátory sociálnej situácie
osôb so zdravotným postihnutím**

Október 2015

Obsah

ÚVOD	1
1. Zisťovanie VZPS.....	3
Tab. 1.1 Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva so ZP podľa krajov.....	3
Tab. 1.2 Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva so ZP podľa veku a vzdelania	3
Tab. 1.3 Podiel ekonomicky neaktívneho obyvateľstva so ZP podľa krajov	4
Tab. 1.4 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa veku a vzdelania.....	4
Tab. 1.5 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa postavenia v zamestnaní.....	5
Tab. 1.6 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa ekonomickej činnosti (SK NACE Rev.2).....	5
Tab. 1.7 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa zamestnania (ISCO-08).....	6
Tab. 1.8 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa typu práce.....	6
Tab. 1.9 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa dĺžky pracovného času.....	6
Tab. 1.10 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa atypických foriem práce.....	7
Tab. 1.11 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP evidovaného na úrade práce	7
Tab. 1.12 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa veku a vzdelania.....	8
Tab. 1.13 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa dôvodu ukončenia posledného zamestnania	8
Tab. 1.14 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa posledného zamestnania (ISCO-08)...	9
Tab. 1.15 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa typu hľadanej práce	9
Tab. 1.16 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa spôsobu hľadania práce	9
Tab. 1.17 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa dĺžky trvania nezamestnanosti	10
Tab. 1.18 Miery ekonomickej aktivity, zamestnanosti a nezamestnanosti obyvateľstva so ZP.....	10
2. Zisťovanie EU SILC.....	11
Tab. 2.1 Podiel osôb so ZP a podiel domácností, v ktorých žijú osoby so ZP	11
2.1 Zisťovanie EU SILC – analýza na úrovni domácností.....	11
Tab. 2.1.1 Podiel pracovnej intenzity domácností s osobami so ZP a bez ZP.....	11
Tab. 2.1.2 Priemer ekvivalentného disponibilného príjmu domácností	11
Tab. 2.1.3 Miera materiálnej deprivácie domácností s osobami so ZP a bez ZP	12
Tab. 2.1.4 Miera závažnej materiálnej deprivácie domácností s osobami so ZP a bez ZP	12
Tab. 2.1.5 Percentuálne zastúpenie pracovných príjmov na celkovom príjme domácností	12
Tab. 2.1.6 Percentuálne zastúpenie sociálnych príjmov na celkovom príjme domácností.....	12
Tab. 2.1.7 Percentuálne zastúpenie dávok v invalidite na celkovom príjme domácností.....	13
Tab. 2.1.8 Podiel typu domácností s osobami so ZP a bez ZP.....	13
Tab. 2.1.9 Priemerná veľkosť domácností.....	13
2.2 Zisťovanie EU SILC – analýza na úrovni osôb.....	14
Tab. 2.2.1 Miery rizika chudoby osôb so ZP a bez ZP.....	14

Tab. 2.2.2 Miera rizika chudoby (po sociálnych transferoch) osôb so ZP a bez ZP podľa najčastejšieho statusu ekonomickej aktivity.....	14
Tab. 2.2.3 Miera materiálnej deprivácie osôb so ZP a bez ZP.....	14
Tab. 2.2.4 Miera závažnej materiálnej deprivácie osôb so ZP a bez ZP.....	15
Tab. 2.2.5 Miera rizika chudoby a sociálneho vylúčenia osôb so ZP a bez ZP.....	15
Tab. 2.2.6 Najčastejší status ekonomickej aktivity osôb so ZP a bez ZP.....	15
Tab. 2.2.7 Rodinný stav osôb so ZP a bez ZP.....	15
Tab. 2.2.8 Veková štruktúra osôb so ZP a bez ZP.....	16
3. Zisťovania EU SILC 2014 a EHIS 2014 – analýza na úrovni osôb	17
Tab. 3.1 Subjektívne hodnotenie zdravotného stavu osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EU SILC 2014)	17
Tab. 3.2 Subjektívne hodnotenie zdravotného stavu osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EHIS 2014)	18
Tab. 3.3 Subjektívne hodnotenie zdravotného stavu osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EU SILC 2014).....	18
Tab. 3.4 Subjektívne hodnotenie zdravotného stavu osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EHIS 2014).....	19
Tab. 3.5 Prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EU SILC 2014)	20
Tab. 3.6 Prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EHIS 2014)	21
Tab. 3.7 Prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EU SILC 2014)	21
Tab. 3.8 Prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EHIS 2014)	22
Tab. 3.9 Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EU SILC 2014)	23
Tab. 3.10 Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EHIS 2014) ..	23
Tab. 3.11 Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EU SILC 2014)	24
Tab. 3.12 Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EHIS 2014)	24

ÚVOD

Štatistický úrad Slovenskej republiky (ŠÚ SR) pripravil v tabuľkovej forme informácie o vybraných indikátoroch sociálnej situácie osôb so zdravotným postihnutím (ZP). Tieto informácie budú slúžiť ako jeden z podkladov na vypracovanie štúdie vo forme „Štruktúrovanej informácie o vývoji vybraných indikátoroch sociálnej situácie osôb so zdravotným postihnutím na Slovensku“.

Pri vypracovaní informácií o vývoji vybraných indikátoroch týkajúcich sa osôb so ZP vychádzal ŠÚ SR z troch zdrojov:

- Výberové zisťovanie pracovných síl (VZPS)
- Výberové zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach (EU SILC)
- Európske výberové zisťovanie o zdraví 2014 (EHIS 2014)

Výberové zisťovanie pracovných síl (VZPS) prebieha na území Slovenskej republiky nepretržite od začiatku roka 1993, pričom od roku 2003 je zabezpečená úplná harmonizácia zisťovania s príslušnými právnymi predpismi Európskej únie. Cieľom zisťovania je zabezpečiť pravidelné informácie o stave, štruktúre a vývoji trhu práce v SR na báze rovnakého metodického prístupu k meraniu zamestnanosti, nezamestnanosti a ekonomickej neaktivity. Výsledky zisťovania ponúkajú širokú škálu informácií, ktoré sú zverejňované so štvrtročnou periodicitou.

Výberové zisťovanie o príjmoch a životných podmienkach (EU SILC) je harmonizované štatistické zisťovanie, ktoré na základe spoločnej európskej legislatívy vykonáva ŠÚ SR na Slovensku každoročne od roku 2005. Zisťovanie je zdrojovou základňou údajov pre meranie chudoby a sociálneho vylúčenia a poskytuje údaje o príjmoch, úrovni a štruktúre chudoby a sociálnom vylúčení domácností nielen na Slovensku, ale aj v ostatných krajinách Európskej únie.

Európske výberové zisťovanie o zdraví 2014 (EHIS 2014) je harmonizované štatistické zisťovanie, ktoré jednotlivé európske krajiny vykonávajú na základe spoločnej európskej legislatívy v nepravidelných intervaloch. ŠÚ SR vykonal toto zisťovanie na Slovensku dva krát v rokoch 2009 a 2014. Zisťovanie poskytuje predovšetkým informácie o zdravotnom stave, zdravotnej starostlivosti a o faktoroch ovplyvňujúcich zdravie obyvateľov.

Pri definovaní osôb so zdravotným postihnutím (ZP) boli použité dva základné koncepty, ktoré záviseli od typu použitého výberového zisťovania. V zisťovaní VZPS sú osoby so ZP definované cez objektívnu otázku o tom, či osobe bolo priznané zdravotné postihnutie. V zisťovaniach EU SILC a EHIS sú osoby so ZP definované cez subjektívnu otázku o tom, do akej miery sú obmedzovaní pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému. Na túto otázku boli možné 3 odpovede:

- veľmi obmedzovaný
- obmedzovaný, ale nie veľmi
- vôbec neobmedzovaný

Ak osoby uviedli, že boli aspoň čiastočne obmedzovaní pri vykonávaní bežných denných činností, boli v zisťovaniach EU SILC a EHIS považované za zdravotne postihnuté (ZP).

Informácie o vývoji vybraných indikátoroch sociálnej situácie osôb so zdravotným postihnutím (ZP) sú členené na 3 základné kapitoly.

V prvej kapitole sú poskytnuté údaje z výberového zisťovania VZPS. Obyvatelia so ZP sú rozdelení podľa ekonomickej aktivity na ekonomicky aktívnych, ekonomicky neaktívnych, pracujúcich a nezamestnaných. Jednotlivé skupiny obyvateľov so ZP sú ďalej členené nasledovne:

- ekonomicky aktívny podľa krajov, veku a vzdelania
- ekonomicky neaktívny podľa krajov
- pracujúci podľa veku a vzdelania, postavenia v zamestnaní, ekonomickej činnosti (SK NACE Rev.2), zamestnania (ISCO-08), typu práce, dĺžky pracovného času, atypických foriem práce a podiel pracujúcich so ZP evidovaných na úrade práce
- nezamestnaní podľa veku a vzdelania, dôvodu ukončenia posledného zamestnania, posledného zamestnania (ISCO-08), typu hľadanej práce, spôsobu hľadania práce, dĺžky trvania nezamestnanosti

Na konci kapitoly sú uvedené miery ekonomickej aktivity, zamestnanosti a nezamestnanosti obyvateľstva so ZP.

Druhá kapitola poskytuje údaje z výberového zisťovania EU SILC. Je členená na 2 podkapitoly - analýza na úrovni domácností a analýza na úrovni osôb.

Na úrovni domácností sú uvedené nasledujúce indikátory osobitne pre domácnosti s osobami so ZP a bez ZP:

- podiel pracovnej intenzity domácností
- priemer ekvivalentného disponibilného príjmu
- miera materiálnej a závažnej materiálnej deprivácie
- percentuálne zastúpenie pracovných príjmov, sociálnych príjmov a dávok v invalidite na celkovom príjme domácností
- podiel typu domácností
- priemerná veľkosť domácností

Na úrovni osôb sú pre osoby so ZP a bez ZP uvedené nasledujúce indikátory:

- miery rizika chudoby (po sociálnych transferoch, pred sociálnymi transfermi (okrem starobných a pozostalostných dávok) a pred všetkými sociálnymi transfermi)
- miera rizika chudoby (po sociálnych transferoch) podľa najčastejšieho statusu ekonomickej aktivity
- miera materiálnej a závažnej materiálnej deprivácie
- miera rizika chudoby a sociálneho vylúčenia
- najčastejší status ekonomickej aktivity
- rodinný stav
- veková štruktúra

Prvé dve kapitoly sú základom pre analýzu vývoja vybraných indikátoroch sociálnej situácie osôb so ZP a zo zisťovaní VZPS a EU SILC sú poskytnuté údaje za roky 2012 až 2014. V ďalších rokoch bude ŠÚ SR vždy nahrádzať najstarší rok novým a bude tak poskytovať aktualizované informácie o sociálnej situácii osôb so ZP.

Tretia kapitola je v tomto roku špecifická a poskytuje porovnanie základných troch indikátorov medzi výberovými zisťovaniami EU SILC 2014 a EHIS 2014. Vzhľadom k tomu, že zisťovanie EHIS je nepravidelné, táto kapitola bude aktualizovaná a poskytnutá až vtedy, keď budú k dispozícii nové údaje zo zisťovania EHIS.

1. Zisťovanie VZPS

Tab. 1.1 Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva so ZP podľa krajov
%

Indikátor	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
Bratislavský kraj	11,9	13,2	10,8
Trnavský kraj	18,1	23,5	19,7
Trenčiansky kraj	12,1	15,3	15,1
Nitriansky kraj	2,6	1,9	5,1
Žilinský kraj	19,9	17,0	13,5
Banskobystrický kraj	19,6	17,7	20,5
Prešovský kraj	8,8	6,9	7,9
Košický kraj	7,0	4,6	7,4

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.2 Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva so ZP podľa veku a vzdelania
%

Indikátor	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
15 - 29 rokov	13,4	12,7	13,1
bez vzdelania + základné vzdelanie	0,5	1,1	0,5
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	4,4	2,8	2,9
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	6,2	7,8	7,4
vysokoškolské vzdelanie	2,2	0,9	2,2
30 - 39 rokov	19,2	20,5	25,0
bez vzdelania + základné vzdelanie	0,7	2,4	1,6
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	12,1	7,2	8,4
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	5,0	7,8	8,0
vysokoškolské vzdelanie	1,5	3,1	7,0
40 - 49 rokov	23,0	24,8	26,4
bez vzdelania + základné vzdelanie	1,9	1,6	2,3
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	9,6	12,0	9,7
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	8,4	8,8	10,1
vysokoškolské vzdelanie	3,2	2,4	4,2
50 a viac rokov	44,3	42,1	35,6
bez vzdelania + základné vzdelanie	7,6	7,0	4,2
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	17,3	15,3	13,9
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	12,9	14,7	11,1
vysokoškolské vzdelanie	6,5	5,1	6,3

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.3 Podiel ekonomicky neaktívneho obyvateľstva so ZP podľa krajov

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
Bratislavský kraj	7,3	7,2	8,4
Trnavský kraj	8,6	9,3	9,8
Trenčiansky kraj	13,4	15,4	15,4
Nitriansky kraj	9,8	10,5	8,8
Žilinský kraj	17,3	16,0	14,7
Banskobystrický kraj	14,1	14,0	14,0
Prešovský kraj	15,0	13,2	12,2
Košický kraj	14,5	14,4	16,7

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.4 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa veku a vzdelania

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
15 - 29 rokov	11,8	11,3	11,3
bez vzdelania + základné vzdelanie	0,5	1,4	0,4
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	3,0	1,7	1,7
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	5,5	7,6	6,9
vysokoškolské vzdelanie	2,8	0,7	2,3
30 - 39 rokov	18,9	19,1	26,0
bez vzdelania + základné vzdelanie	0,0	1,5	1,6
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	11,8	6,7	8,0
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	5,4	8,0	8,2
vysokoškolské vzdelanie	1,7	2,9	8,2
40 - 49 rokov	23,5	26,4	27,6
bez vzdelania + základné vzdelanie	0,7	1,4	2,3
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	10,8	13,0	10,3
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	8,6	9,4	11,2
vysokoškolské vzdelanie	3,4	2,7	3,7
50 a viac rokov	45,8	43,2	35,2
bez vzdelania + základné vzdelanie	6,0	6,0	3,4
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	18,4	15,4	12,8
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	14,1	16,3	11,6
vysokoškolské vzdelanie	7,3	5,6	7,4

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.5 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa postavenia v zamestnaní

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
zamestnanec v štátnom podniku	35,4	38,2	32,1
zamestnanec v súkromnom podniku	49,9	46,3	50,2
zamestnanec v poľn. družstve alebo inej družstevnej org.	2,3	2,0	1,6
zamestnanec v inom type org.	0,8	1,0	0,9
člen produkčného družstva	0,4	0,0	0,3
podnikateľ bez zamestnancov	2,5	1,2	2,2
živnostník bez zamestnancov	5,3	7,6	8,6
podnikateľ so zamestnancami	2,9	3,7	5,3
vypomáhajúci člen dom. v rod. podniku	0,5	0,1	0,0

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.6 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa ekonomickej činnosti (SK NACE Rev.2)

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
A Pôdohospodárstvo	4,9	3,3	3,7
B Ťažba a dobývanie	2,5	1,1	0,4
C Priemyselná výroba	24,1	22,4	25,3
D Dod. elektriny, plynu, pary	0,4	1,0	0,5
E Dodávka vody, odpady	0,9	1,3	1,3
F Stavebníctvo	5,8	5,1	5,8
G Veľkoobchod a maloobchod	10,0	8,2	9,4
H Doprava a skladovanie	5,2	2,8	6,4
I Ubytov. a stravov. Služby	4,4	7,8	4,7
J Informácie a komunikácia	3,6	2,3	2,9
K Finanč. a poisťov. Činnosti	1,8	2,9	3,4
L Čin. v obl. Nehnuteľností	1,4	1,4	1,1
M Odborné, vedec. a techn. čin.	7,0	4,8	2,9
N Administratívne služby	3,1	4,3	3,7
O Verej. správa, soc. zabezp.	5,3	11,1	7,0
P Vzdelávanie	7,0	6,4	8,1
Q Zdravotníctvo, soc. Pomoc	8,7	10,0	7,2
R Umenie, zábava, rekreácia	2,1	1,9	3,4
S Ostatné činnosti	2,0	1,8	2,2
T Činnosti domácností nezistené	0,0	0,0	0,6
	0,0	0,0	0,1

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.7 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa zamestnania (ISCO-08)

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
1 Zákonnodarcovia, riadiaci pracovníci	2,8	3,0	5,0
2 Špecialisti	10,8	11,3	12,8
3 Technici a odborní pracovníci	16,2	13,1	13,3
4 Administratívni pracovníci	10,2	12,7	9,0
5 Pracovníci v službách a obchode	18,2	20,8	21,4
6 Kvalifikovaní pracovníci v poľnoh., lesn., ryb.	1,5	0,2	0,1
7 Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	15,4	14,8	15,6
8 Operátori a montéri strojov a zariadení	10,8	8,4	11,6
9 Pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci	14,1	15,7	11,2
0 Príslušníci ozbrojených síl	0,0	0,0	0,0

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.8 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa typu práce

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
práca stála	78,5	77,0	72,2
práca dočasná	8,6	5,4	8,8
práca aktivačná	1,6	5,0	3,0

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.9 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa dĺžky pracovného času

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
práca na plný pracovný čas	68,5	70,9	82,2
práca na kratší pracovný čas	31,5	29,1	17,8

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.10 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP podľa atypických foriem práce

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
večerná práca			
B30A-Pravidelne	18,6	16,9	22,4
B30A-Občas	10,2	9,2	14,5
B30A-Nikdy	68,2	70,9	61,7
B30A-nezistené	3,0	3,1	1,4
nočná práca			
B30B-Pravidelne	11,2	11,5	13,5
B30B-Občas	3,6	5,0	7,0
B30B-Nikdy	82,1	80,5	78,0
B30B-nezistené	3,0	3,1	1,4
práca v sobotu			
B30C-Pravidelne	17,6	18,0	21,7
B30C-Občas	24,3	21,3	24,7
B30C-Nikdy	55,1	57,7	52,2
B30C-nezistené	3,0	3,1	1,4
práca v nedeľu			
B30D-Pravidelne	16,0	15,5	19,1
B30D-Občas	14,0	13,6	14,2
B30D-Nikdy	67,0	67,8	65,3
B30D-nezistené	3,0	3,1	1,4
práca doma			
B311-Pravidelne	5,7	4,3	6,0
B312-Občas	5,4	4,9	9,4
B313-Nikdy	85,9	87,7	83,1

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.11 Podiel pracujúceho obyvateľstva so ZP evidovaného na úrade práce

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
evidovaní na úrade práce	2,7	5,2	3,7

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.12 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa veku a vzdelania

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
15 - 29 rokov	19,8	18,1	20,6
bez vzdelania + základné vzdelanie	0,6	0,0	0,9
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	10,1	7,5	8,0
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	9,0	8,8	9,6
vysokoškolské vzdelanie	0,0	1,8	2,0
30 - 39 rokov	20,4	26,0	21,0
bez vzdelania + základné vzdelanie	3,5	5,9	1,6
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	13,0	9,4	10,1
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	3,1	6,9	7,2
vysokoškolské vzdelanie	0,7	3,9	2,1
40 - 49 rokov	21,1	18,2	21,4
bez vzdelania + základné vzdelanie	6,4	2,3	2,2
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	4,8	8,1	7,3
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	7,6	6,3	5,6
vysokoškolské vzdelanie	2,3	1,5	6,3
50 a viac rokov	38,8	37,7	37,1
bez vzdelania + základné vzdelanie	14,1	11,0	7,6
učňovské + stredné vzdelanie bez maturity	12,9	15,0	18,2
učňovské + stredné vzdelanie s maturitou	8,5	8,3	9,1
vysokoškolské vzdelanie	3,3	3,5	2,2

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.13 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa dôvodu ukončenia posledného zamestnania

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
ukončenie podnikania	1,3	2,0	5,8
ukončenie činnosti zamestnávateľa	9,8	14,6	6,5
prepustenie pre nadbytočnosť	27,0	22,4	19,4
prepustenie z iných dôvodov	1,6	3,9	2,3
ukončenie dočasného zamestnania	5,9	3,6	14,2
osobné alebo rodinné dôvody	28,4	28,1	31,1
zdravotné dôvody	8,5	6,6	8,8
štúdium	0,0	0,0	0,0
odchod do dôchodku (starobný, invalidný)	2,6	2,2	1,3
iné dôvody	14,9	15,7	10,6

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.14 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa posledného zamestnania (ISCO-08)

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
1 Zákondarcovia, riadiaci pracovníci	0,0	0,0	1,7
2 Špecialisti	2,5	3,5	2,8
3 Technici a odborní pracovníci	7,0	5,3	5,5
4 Administratívni pracovníci	6,1	3,4	8,7
5 Pracovníci v službách a obchode	12,4	12,7	14,5
6 Kvalifikovaní pracovníci v poľnoh., lesn., ryb.	1,7	0,8	2,2
7 Kvalifikovaní pracovníci a remeselníci	12,2	18,2	13,2
8 Operátori a montéri strojov a zariadení	9,0	7,5	10,9
9 Pomocníci a nekvalifikovaní pracovníci	18,6	12,1	11,3
0 Príslušníci ozbrojených síl	0,0	0,0	0,0
nezistené	30,6	36,4	29,2

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.15 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa typu hľadanej práce

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
zamestnanci	77,4	85,6	76,1
podnikatelia (spoločníci)	0,0	0,0	0,3
hľadajú akúkoľvek prácu	2,2	2,1	1,2
zatiaľ nie sú rozhodnutí	20,3	12,3	22,3

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.16 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa spôsobu hľadania práce

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
B65a-úrad práce	73,1	70,0	66,0
B65b-súkr.sprostr.práce	0,0	0,0	0,0
B65c-podávanie a odpovedanie na inzeráty	35,5	38,7	43,8
B65d-sledovanie inzerátov	68,5	68,9	74,8
B65e-príbuzní, známi	64,8	71,0	76,5
B65f-návštevy rôznych podnikov	26,8	32,1	32,8

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.17 Podiel nezamestnaného obyvateľstva so ZP podľa dĺžky trvania nezamestnanosti

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
0-6 mesiacov	17,0	18,3	28,1
7-12 mesiacov	11,9	8,6	15,8
1-2 roky	24,4	5,8	10,3
viac ako 2 roky	46,7	67,3	45,8

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

Tab. 1.18 Miery ekonomickej aktivity, zamestnanosti a nezamestnanosti obyvateľstva so ZP

Indikátor	%		
	VZPS 2012	VZPS 2013	VZPS 2014
miera ekonomickej aktivity	15,1	17,6	21,4
miera ekonomickej aktivity	12,0	14,0	17,2
miera nezamestnanosti	20,4	20,1	19,6

Zdroj: ŠÚ SR, VZPS UDB 2012-2014

2. Zisťovanie EU SILC

Tab. 2.1 Podiel osôb so ZP a podiel domácností, v ktorých žijú osoby so ZP

Indikátor	%		
	EU SILC 2012	EU SILC 2013	EU SILC 2014
podiel osôb	32,8	31,3	31,5
podiel domácností	57,2	55,1	53,2

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

2.1 Zisťovanie EU SILC – analýza na úrovni domácností

Tab. 2.1.1 Podiel pracovnej intenzity domácností s osobami so ZP a bez ZP

Indikátor	%					
	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
nízka pracovná intenzita domácností	14,8	7,2	14,4	6,9	12,5	7,0
stredná pracovná intenzita domácností	8,5	11,7	10,6	12,7	7,7	12,2
vysoká pracovná intenzita domácností	42,2	68,5	41,3	65,8	43,9	67,2
nešpecifikovaná pracovná intenzita domácností	34,5	12,6	33,7	14,6	35,8	13,7

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.1.2 Priemer ekvivalentného disponibilného príjmu domácností
v EUR na mesiac

Indikátor	EU SILC 2012	EU SILC 2013	EU SILC 2014
SR	616	601	617
domácnosti s osobami so zdravotným postihnutím	579	572	584
domácnosti bez osôb so zdravotným postihnutím	665	636	655

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.1.3 Miera materiálnej deprivácie domácností s osobami so ZP a bez ZP

%

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
áno, domácnosti sú materiálne deprivované	29,7	19,0	30,3	18,3	29,1	18,0
nie, domácnosti nie sú materiálne deprivované	70,3	81,0	69,7	81,7	70,9	82,0

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.1.4 Miera závažnej materiálnej deprivácie domácností s osobami so ZP a bez ZP

%

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
áno, domácnosti sú závažne materiálne deprivované	13,9	8,3	12,6	7,8	12,1	8,0
nie, domácnosti nie sú závažne materiálne deprivované	86,1	91,7	87,4	92,2	87,9	92,0

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.1.5 Percentuálne zastúpenie pracovných príjmov na celkovom príjme domácností

%

Indikátor	EU SILC 2012	EU SILC 2013	EU SILC 2014
SR	73,5	72,7	75,1
domácnosti s osobami so zdravotným postihnutím	63,3	61,9	64,0
domácnosti bez osôb so zdravotným postihnutím	85,4	84,3	86,1

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.1.6 Percentuálne zastúpenie sociálnych príjmov na celkovom príjme domácností

%

Indikátor	EU SILC 2012	EU SILC 2013	EU SILC 2014
SR	25,5	26,3	24,2
domácnosti s osobami so zdravotným postihnutím	35,9	37,2	35,4
domácnosti bez osôb so zdravotným postihnutím	13,5	14,6	13,0

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.1.7 Percentuálne zastúpenie dávok v invalidite na celkovom príjme domácností

Indikátor	%		
	EU SILC 2012	EU SILC 2013	EU SILC 2014
SR	2,5	2,7	2,1
domácnosti s osobami so zdravotným postihnutím	4,3	4,7	4,0
domácnosti bez osôb so zdravotným postihnutím	0,3	0,4	0,3

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.1.8 Podiel typu domácností s osobami so ZP a bez ZP

Indikátor	%					
	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
<i>Domácnosti bez závislých detí</i>	70,3	49,3	68,1	46,8	73,0	52,5
1-členná domácnosť	26,1	22,8	25,3	21,4	27,8	23,2
2-členná domácnosť, obaja < 65 rokov	9,8	11,7	9,2	10,4	9,4	12,3
2-členná domácnosť, aspoň jeden 65+ rokov	14,8	3,6	14,2	4,3	15,2	4,2
Ostatné domácnosti bez závislých detí	19,6	11,2	19,4	10,7	20,6	12,8
<i>Domácnosti so závislými deťmi</i>	29,7	50,7	31,9	53,2	27,0	47,5
1 rodič a aspoň 1 závislé dieťa	1,3	4,2	1,4	4,0	0,8	2,6
2 dospelí s 1 závislým dieťaťom	5,8	12,9	5,7	14,1	5,4	13,5
2 dospelí s 2 závislými deťmi	6,7	18,3	5,8	18,2	4,4	16,0
2 dospelí s 3 + závislými deťmi	2,1	5,1	3,1	6,3	1,8	6,2
Ostatné domácnosti so závislými deťmi	13,9	10,3	15,9	10,5	14,5	9,2

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.1.9 Priemerná veľkosť domácností

Indikátor	priemer		
	EU SILC 2012	EU SILC 2013	EU SILC 2014
SR	2,4	2,5	2,4
domácnosti s osobami so zdravotným postihnutím	2,5	2,5	2,4
domácnosti bez osôb so zdravotným postihnutím	2,4	2,4	2,3

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

2.2 Zisťovanie EU SILC – analýza na úrovni osôb

Tab. 2.2.1 Miery rizika chudoby osôb so ZP a bez ZP

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
po sociálnych transferoch	12,2	11,8	12,3	11,2	11,2	11,4
pred sociálnymi transfermi (okrem starobných a pozostalostných dávok)	21,1	16,9	21,3	16,7	18,6	16,9
pred všetkými sociálnymi transfermi	59,1	27,9	59,0	29,5	58,0	29,5

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.2.2 Miera rizika chudoby (po sociálnych transferoch) osôb so ZP a bez ZP podľa najčastejšieho statusu ekonomickej aktivity

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
SR	12,2	11,8	12,3	11,2	11,2	11,4
pracujúci	6,8	6,0	8,1	5,2	6,6	5,5
nezamestnaní	51,2	42,4	50,4	42,0	54,5	47,0
dôchodcovia	7,7	7,7	7,3	5,1	6,6	6,8
inak neaktívni	21,8	17,7	21,0	17,3	18,9	15,7

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.2.3 Miera materiálnej deprivácie osôb so ZP a bez ZP

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
áno, osoby sú materiálne deprivované	29,2	19,3	29,9	20,0	27,8	18,9
nie, osoby nie sú materiálne deprivované	70,8	80,7	70,1	80,0	72,2	81,1

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.2.4 Miera závažnej materiálnej deprivácie osôb so ZP a bez ZP

%

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
áno, osoby sú závažne materiálne deprivované	13,7	8,6	12,6	8,5	11,6	8,5
nie, osoby nie sú závažne materiálne deprivované	86,3	91,4	87,4	91,5	88,4	91,5

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.2.5 Miera rizika chudoby a sociálneho vylúčenia osôb so ZP a bez ZP

%

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
miera rizika chudoby a sociálneho vylúčenia	23,6	17,7	22,7	17,0	20,5	16,0

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.2.6 Najčastejší status ekonomickej aktivity osôb so ZP a bez ZP

%

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
pracujúci	29,6	59,7	29,5	58,2	31,3	63,6
nezamestnaní	5,9	8,4	6,1	8,7	6,7	9,7
dôchodcovia	49,4	9,5	48,6	10,3	50,2	9,9
inak neaktívni	15,1	22,5	15,7	22,9	11,8	16,8

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.2.7 Rodinný stav osôb so ZP a bez ZP

%

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
slobodný / á	14,4	41,9	13,5	40,2	13,6	37,6
ženatý / vydatá	55,7	48,8	57,2	50,2	57,1	53,0
vdovec / vdova	21,9	3,3	21,0	3,4	21,1	3,5
rozvedený / á	8,0	6,0	8,3	6,2	8,2	5,9

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

Tab. 2.2.8 Veková štruktúra osôb so ZP a bez ZP

%

Indikátor	EU SILC 2012		EU SILC 2013		EU SILC 2014	
	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP	so ZP	bez ZP
16 - 24 rokov	4,3	23,4	3,9	22,9	2,5	16,5
25 - 44 rokov	15,6	42,4	16,8	42,5	16,5	48,1
45 - 64 rokov	42,5	29,1	42,6	28,5	40,0	28,7
65 a viac rokov	37,6	5,2	36,7	6,1	41,1	6,6

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2012-2014

3. Zisťovania EU SILC 2014 a EHIS 2014 – analýza na úrovni osôb

V zisťovaniach EU SILC a EHIS je za oblasť zdravie jednotne implementovaný tzv. „Minimálny Európsky zdravotný modul (MEHM)“, ktorý pozostáva z 3 otázok:

- subjektívne hodnotenie zdravia vo všeobecnosti (SPH)
- prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému
- obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému (GALI)

Všetky vyššie menované otázky o zdraví sú postavené na princípe sebahodnotenia respondentom. Indikátory vypočítané z týchto údajov majú veľký význam pri tvorbe politiky zdravotníctva, sledovaní zdravotného stavu obyvateľstva a modul je využívaný aj v iných sociálnych zisťovaniach.

V tejto kapitole sme sa venovali analýze týchto indikátorov osobitne pre osoby so ZP a bez ZP v členení podľa pohlavia a vekových skupín, pričom sme porovnali výstupy zo zisťovaní EU SILC 2014 a EHIS 2014.

Tab. 3.1 Subjektívne hodnotenie zdravotného stavu osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EU SILC 2014)

Všeobecné zdravie	EU SILC 2014				
	veľmi dobré	dobré	ani dobré ani zlé	zlé	veľmi zlé
SR	20,5	44,2	22,7	10,3	2,3
muži	22,8	45,7	20,9	8,5	2,0
ženy	18,4	42,8	24,4	11,9	2,5
so ZP	1,1	15,5	45,1	31,3	7,0
muži	1,1	18,0	44,7	29,2	7,0
ženy	1,1	13,7	45,4	32,8	7,0
bez ZP	29,5	57,5	12,3	0,6	0,1
muži	31,2	56,4	11,7	0,6	0,1
ženy	27,7	58,6	13,0	0,7	0,0

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2014

Pri celkovom subjektívnom hodnotení zdravotného stavu osôb (Tab. 3.1 a Tab. 3.2) sme v roku 2014 nezaznamenali na úrovni SR významné rozdiely medzi zisťovaniami EU SILC a EHIS. Najväčší rozdiel bol v kategórii „veľmi dobré“, kde bol rozdiel medzi zisťovaniami 3,2 percentuálnych bodov (p.b.). Ak spojíme dve najlepšie a dve najhoršie kategórie do jednej, tak za dobré, resp. veľmi dobré svoje zdravie považovalo v zisťovaní EU SILC celkovo 64,7 % a v zisťovaní EHIS 65,4 % respondentov.

Väčšie rozdiely medzi oboma zisťovaniami sa prejavili v členení podľa pohlavia, a to najmä u mužov. Tieto rozdiely však stále nemôžeme považovať za významné, keď za dobré, resp. veľmi dobré svoje zdravie považovalo v zisťovaní EU SILC celkovo 68,5 % a v zisťovaní EHIS 69,9 % mužov.

V podrobnejšom členení podľa zdravotného postihnutia sme u osôb bez ZP nezaznamenali medzi EU SILC a EHIS veľké rozdiely. Za významné však môžeme považovať rozdiely v sebahodnotení svojho zdravotného stavu medzi oboma zisťovaniami v členení podľa osôb so

zdravotným postihnutím. Osoby so ZP deklarovali v zisťovaní EHIS výrazne lepšie subjektívne hodnotenie svojho zdravotného stavu ako v zisťovaní EU SILC.

Tab. 3.2 Subjektívne hodnotenie zdravotného stavu osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EHIS 2014)

Všeobecné zdravie	EHIS 2014				
	veľmi dobré	dobré	ani dobré ani zlé	zlé	veľmi zlé
SR	23,7	41,7	22,5	9,6	2,5
muži	27,6	42,3	19,5	8,7	1,9
ženy	20,1	41,2	25,4	10,4	3,0
so ZP	3,2	25,5	41,2	23,7	6,3
muži	3,3	27,6	39,3	24,3	5,5
ženy	3,2	23,9	42,7	23,3	7,0
bez ZP	36,9	52,1	10,5	0,5	0,0
muži	40,7	50,2	8,8	0,3	0,0
ženy	32,8	54,1	12,4	0,7	0,0

Zdroj: ŠÚ SR, EHIS UDB 2014

Tab. 3.3 Subjektívne hodnotenie zdravotného stavu osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EU SILC 2014)

Všeobecné zdravie	EU SILC 2014				
	veľmi dobré	dobré	ani dobré ani zlé	zlé	veľmi zlé
SR	20,5	44,2	22,7	10,3	2,3
16 - 24 rokov	59,6	35,7	3,8	0,7	0,2
25 - 44 rokov	29,6	57,4	10,2	2,5	0,4
45 - 64 rokov	5,8	46,7	33,6	12,1	1,9
65 a viac rokov	0,7	16,9	42,9	30,8	8,6
so ZP	1,1	15,5	45,1	31,3	7,0
16 - 24 rokov	9,5	36,2	40,6	11,4	2,3
25 - 44 rokov	2,9	34,4	43,4	17,2	2,2
45 - 64 rokov	0,5	15,5	50,1	29,1	4,7
65 a viac rokov	0,4	6,6	41,2	40,2	11,5
bez ZP	29,5	57,5	12,3	0,6	0,1
16 - 24 rokov	63,1	35,6	1,3	0,0	0,0
25 - 44 rokov	33,8	61,0	5,0	0,1	0,1
45 - 64 rokov	9,3	66,7	22,9	1,1	0,0
65 a viac rokov	1,6	46,4	47,9	3,9	0,3

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2014

Pri hodnotení zdravotného stavu osôb podľa vekových skupín (Tab. 3.3 a Tab. 3.4) sme opäť nezaznamenali na úrovni SR veľké rozdiely medzi zisťovaniami EU SILC a EHIS. Podľa jednotlivých

odpovedí bol najväčší rozdiel pri odpovedi „dobré“ v kategórii 25 až 44 ročných (rozdiel 6,5 p.b.). Ak však zlúčime dve najlepšie a dve najhoršie kategórie do jednej, tak rozdiel medzi oboma zisťovaniami v žiadnej vekovej kategórii nebol väčší, ako 3,4 p.b.

Podobne ako pri analýze podľa pohlavia, aj pri analýze podľa vekových skupín za významné môžeme považovať rozdiely v sebahodnotení svojho zdravotného stavu medzi oboma zisťovaniami v členení podľa osôb so ZP. Opäť osoby so ZP deklarovali v zisťovaní EHIS výrazne lepšie subjektívne hodnotenie svojho zdravotného stavu ako v zisťovaní EU SILC. Je zaujímavé, že najväčšie rozdiely boli u osôb v kategórii 16 až 24 ročných a postupne so zvyšujúcim vekom sa rozdiel v subjektívnom deklarovaní zdravotného stavu osôb medzi oboma zisťovaniami znižoval.

Tab. 3.4 Subjektívne hodnotenie zdravotného stavu osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EHIS 2014)

Všeobecné zdravie	EHIS 2014				
	veľmi dobré	dobré	ani dobré ani zlé	zlé	veľmi zlé
SR	23,7	41,7	22,5	9,6	2,5
16 - 24 rokov	60,8	34,4	3,4	1,0	0,3
25 - 44 rokov	34,1	50,9	12,0	2,5	0,4
45 - 64 rokov	7,7	45,5	32,1	12,3	2,5
65 a viac rokov	0,8	19,4	43,7	27,1	8,9
so ZP	3,2	25,5	41,2	23,7	6,3
16 - 24 rokov	22,5	51,0	16,9	7,2	2,4
25 - 44 rokov	7,0	45,4	34,8	10,7	2,0
45 - 64 rokov	1,8	24,5	44,9	24,0	4,8
65 a viac rokov	0,0	10,5	44,1	33,9	11,5
bez ZP	36,9	52,1	10,5	0,5	0,0
16 - 24 rokov	66,7	31,9	1,4	0,1	0,0
25 - 44 rokov	41,7	52,5	5,6	0,3	0,0
45 - 64 rokov	13,7	66,8	19,0	0,4	0,1
65 a viac rokov	3,6	50,6	42,4	3,4	0,0

Zdroj: ŠÚ SR, EHIS 2014

Napriek tomu, že metodika všetkých troch premenných z modulu MEHM je harmonizovaná vo všetkých krajinách EÚ pre obe zisťovania (EU SILC a EHIS), v prípade druhého menovaného indikátora, ktorým sa sleduje výskyt chronických (dlhodobých) ochorení alebo dlhotrvajúci zdravotný problém, vznikajú v podmienkach Slovenska výrazné rozdiely pri porovnaní výsledkov oboch zisťovaní. V tejto súvislosti je potrebné upozorniť na 2 nasledujúce fakty, ktoré mohli v značnej miere viesť k rozdielnemu sebahodnoteniu zdravia zo strany respondentov v prípade oboch zisťovaní: rozdielny predmet/obsahové zameranie zisťovania a zaradenie minimálneho európskeho modulu o zdraví v dotazníku.

Čo sa týka obsahového zamerania, je zisťovanie EU SILC primárnym zdrojom údajov o príjme, chudobe a sociálnom vylúčení, naproti tomu zisťovanie EHIS je zisťovaním o zdraví a zdravotnej starostlivosti v krajine. Prvotné zameranie zisťovania môže u vybraných respondentov do značnej miery evokovať vyššiu dôležitosť tých sledovaných indikátorov, na ktoré je zisťovanie primárne zamerané, čo môže mať za následok, že respondent je otvorenejší a odpovede z pohľadu vnímania pri sebahodnotení sú detailnejšie práve v prípade takýchto cieľových premenných.

Ohľadne zaradenia otázok je v implementačných pravidlách oboch zisťovaní striktné stanovené, že modulu o zdraví nesmú predchádzať žiadne iné otázky týkajúce sa zdravia a zároveň bolo zadefinované presné poradie všetkých troch sledovaných indikátorov v dotazníku. Obe tieto pravidlá boli dodržané v prípade oboch zisťovaní. V zmysle metodických usmernení pre premennú „trpieť chronickým (dlhodobým) ochorením alebo dlhotrvajúcim zdravotným problémom“ sa pre obe zisťovania uvádza, že je potrebné sa vyhnúť uvádzaniu konkrétnych príkladov ochorení alebo chronických stavov priamo v dotazníku. V prípade menovanej premennej bolo toto odporúčanie dodržané u oboch zisťovaní. V zisťovaní EHIS sa však problematike ochorení a chronických zdravotných stavov venuje v dotazníku hneď nasledujúci modul otázok, kde sú vybrané ochorenia taxatívne menované priamo v dotazníku. Vzhľadom na výsledky zo zisťovania EHIS za premennú „trpieť chronickým (dlhodobým) ochorením alebo dlhotrvajúcim zdravotným problémom“ sa domnievame, že z tohto dôvodu mohlo dochádzať k dodatočnému spätnému prehodnocovaniu odpovedí v uvedenej otázke práve v dôsledku uvádzania príkladov ochorení v dotazníku. Tu je však dôležité upozorniť na fakt, že zaradenie jednotlivých modulov otázok v dotazníku pre zisťovanie EHIS je striktné stanovené metodikou Eurostatu.

V nasledujúcich tabuľkách Tab. 3.5 až Tab. 3.8 je otázka „prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému“ postupne analyzovaná pre osoby so ZP a bez ZP v členení podľa pohlavia a vekových skupín. Vo všetkých tabuľkách je vidieť výrazný rozdiel medzi oboma zisťovaniami, pričom možné vysvetlenia sme uviedli vyššie.

Tab. 3.5 Prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EU SILC 2014)

Trpí rôznymi chronickými (trvalými) chorobami alebo stavmi	EU SILC 2014	
	áno	nie
SR	30,3	69,7
muži	26,2	73,8
ženy	34,0	66,0
so ZP	82,7	17,3
muži	79,8	20,2
ženy	84,8	15,2
bez ZP	6,0	94,0
muži	5,4	94,6
ženy	6,6	93,4

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2014

Tab. 3.6 Prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EHIS 2014)

Trpí rôznymi chronickými (trvalými) chorobami alebo stavmi	EHIS 2014	
	áno	nie
SR	54,1	45,9
muži	48,3	51,7
ženy	59,5	40,5
so ZP	93,3	6,7
muži	92,5	7,5
ženy	93,9	6,1
bez ZP	28,9	71,1
muži	24,5	75,5
ženy	33,6	66,4

Zdroj: ŠÚ SR, EHIS UDB 2014

Tab. 3.7 Prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EU SILC 2014)

Trpí rôznymi chronickými (trvalými) chorobami alebo stavmi	EU SILC 2014	
	áno	nie
SR	30,3	69,7
16 - 24 rokov	7,3	92,7
25 - 44 rokov	13,7	86,3
45 - 64 rokov	36,9	63,1
65 a viac rokov	70,6	29,4
so ZP	82,7	17,3
16 - 24 rokov	78,8	21,2
25 - 44 rokov	76,7	23,3
45 - 64 rokov	79,7	20,3
65 a viac rokov	88,1	11,9
bez ZP	6,0	94,0
16 - 24 rokov	2,2	97,8
25 - 44 rokov	3,8	96,2
45 - 64 rokov	9,0	91,0
65 a viac rokov	19,2	80,8

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2014

Tab. 3.8 Prítomnosť chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EHIS 2014)

Trpí rôznymi chronickými (trvalými) chorobami alebo stavmi	EHIS 2014	
	áno	nie
SR	54,1	45,9
16 - 24 rokov	25,7	74,3
25 - 44 rokov	34,5	65,5
45 - 64 rokov	68,9	31,1
65 a viac rokov	93,0	7,0
so ZP	93,3	6,7
16 - 24 rokov	84,8	15,2
25 - 44 rokov	84,6	15,4
45 - 64 rokov	94,4	5,6
65 a viac rokov	98,5	1,5
bez ZP	28,9	71,1
16 - 24 rokov	16,8	83,2
25 - 44 rokov	20,5	79,5
45 - 64 rokov	42,9	57,1
65 a viac rokov	73,7	26,3

Zdroj: ŠÚ SR, EHIS UDB 2014

Poslednou analyzovanou otázkou v tejto kapitole je otázka týkajúca sa „Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému“, ktorá je zároveň kľúčovou na identifikáciu zdravotne postihnutých osôb v oboch zisťovaniach.

Pri celkovom hodnotení (Tab. 3.9 až Tab. 3.12) sme v roku 2014 nezaznamenali na úrovni SR významné rozdiely medzi zisťovaniami EU SILC a EHIS v kategórii „veľmi obmedzovaný“. Väčšie rozdiely medzi oboma zisťovaniami však boli v ďalších 2 kategóriách. Ak by sme porovnali zdravotne postihnuté osoby, tak podiel ZP zo zisťovania EU SILC 2014 bol na úrovni 32,0 % a zo zisťovania EHIS 2014 na úrovni 39,2 % osôb. Z toho vyplýva, že zo zisťovania EHIS vychádza vyšší počet osôb so ZP ako zo zisťovania EU SILC, čo môže byť spôsobené faktormi, ktoré sme spomínali vyššie v tejto kapitole pred analýzou druhej premennej z modulu MEHM.

Ak sa pozrieme na porovnanie podielu ZP osôb medzi oboma zisťovaniami z pohľadu vekových skupín, tak najväčší rozdiel sme zaznamenali vo vekovej skupine 45 až 64 ročných (v zisťovaní EHIS o 10,6 p.b. viac ZP osôb ako v zisťovaní EU SILC). Naopak, najmenší rozdiel medzi oboma zisťovaniami bol vo vekovej kategórii 65 a viac ročných osôb, kde bol rozdiel v podiele osôb so ZP len 2,5 p.b.

Tab. 3.9 Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EU SILC 2014)

Obmedzenie aktivít z dôvodu zdravotných problémov v posledných šiestich mesiacoch	EU SILC 2014		
	veľmi obmedzovaný	obmedzovaný, ale nie veľmi	vôbec neobmedzovaný
SR	9,8	22,2	68,0
muži	8,2	19,9	71,8
ženy	11,3	24,2	64,5
so ZP	30,7	69,3	0,0
muži	29,2	70,8	0,0
ženy	31,8	68,2	0,0
bez ZP	0,0	0,0	100,0
muži	0,0	0,0	100,0
ženy	0,0	0,0	100,0

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2014

Tab. 3.10 Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa pohlavia (EHIS 2014)

Obmedzenie aktivít z dôvodu zdravotných problémov v posledných šiestich mesiacoch	EHIS 2014		
	veľmi obmedzovaný	obmedzovaný, ale nie veľmi	vôbec neobmedzovaný
SR	11,4	27,8	60,9
muži	10,2	24,9	64,9
ženy	12,4	30,5	57,1
so ZP	29,0	71,0	0,0
muži	29,1	70,9	0,0
ženy	29,0	71,0	0,0
bez ZP	0,0	0,0	100,0
muži	0,0	0,0	100,0
ženy	0,0	0,0	100,0

Zdroj: ŠÚ SR, EHIS UDB 2014

Tab. 3.11 Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EU SILC 2014)

Obmedzenie aktivít z dôvodu zdravotných problémov v posledných šiestich mesiacoch	EU SILC 2014		
	veľmi obmedzovaný	obmedzovaný, ale nie veľmi	vôbec neobmedzovaný
SR	9,8	22,2	68,0
16 - 24 rokov	1,7	4,9	93,4
25 - 44 rokov	2,8	10,9	86,2
45 - 64 rokov	10,0	29,8	60,2
65 a viac rokov	30,5	44,7	24,8
so ZP	30,7	69,3	0,0
16 - 24 rokov	25,2	74,8	0,0
25 - 44 rokov	20,6	79,4	0,0
45 - 64 rokov	25,1	74,9	0,0
65 a viac rokov	40,5	59,5	0,0
bez ZP	0,0	0,0	100,0
16 - 24 rokov	0,0	0,0	100,0
25 - 44 rokov	0,0	0,0	100,0
45 - 64 rokov	0,0	0,0	100,0
65 a viac rokov	0,0	0,0	100,0

Zdroj: ŠÚ SR, EU SILC UDB 2014

Tab. 3.12 Obmedzenia pri vykonávaní bežných denných činností z dôvodu chronického ochorenia alebo dlhotrvajúceho zdravotného problému u osôb so ZP a bez ZP podľa vekových skupín (EHIS 2014)

Obmedzenie aktivít z dôvodu zdravotných problémov v posledných šiestich mesiacoch	EHIS 2014		
	veľmi obmedzovaný	obmedzovaný, ale nie veľmi	vôbec neobmedzovaný
SR	11,4	27,8	60,9
16 - 24 rokov	2,8	10,4	86,8
25 - 44 rokov	5,1	16,7	78,1
45 - 64 rokov	13,9	36,5	49,6
65 a viac rokov	27,7	50,0	22,3
so ZP	29,0	71,0	0,0
16 - 24 rokov	21,0	79,0	0,0
25 - 44 rokov	23,4	76,6	0,0
45 - 64 rokov	27,5	72,5	0,0
65 a viac rokov	35,6	64,4	0,0
bez ZP	0,0	0,0	100,0
16 - 24 rokov	0,0	0,0	100,0
25 - 44 rokov	0,0	0,0	100,0
45 - 64 rokov	0,0	0,0	100,0
65 a viac rokov	0,0	0,0	100,0

Zdroj: ŠÚ SR, EHIS UDB 2014